

SXEDIO.H74

19.6.57: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΙΣ ΑΠΑΝΘΡΩΠΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΣΕ Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΤΑ ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, με την απελευθέρωση του από τις Σεϋχέλλες, είχε αρχίσει μια προσπάθεια για να επιτύχει διμερείς συνομιλίες με τη Βρετανία, που δεν ήθελε κάτι τέτοιο, ενώ παράλληλα κατάγγελλε τη Βρετανία για σκληρά βασανιστήρια στα οποία υποβάλλονταν από βασανιστές οι διάφοροι αγωνιστές της ΕΟΚΑ που συλλαμβάνονταν είτε στο αντάρτικο είτε στις πόλεις, κυρίως ύστερα από προδοσία, ή ήσαν απλά μέλη της ΕΟΚΑ, με στόχο να εξασφαλίσουν μαρτυρίες για την επαναστατική οργάνωση.

Επίσης ηγήθηκε εκστρατείας για απονομή χάριτος σε καταδικαζόμενους σε θάνατο και οι εκκλήσεις του προς τον Κυβερνήτη τύγγχαναν ευρείας δημοσιότητας, ενώ στη Λευκωσία όλοι ακολουθώντας το παράδειγμα του άρχισαν διαδηλώσεις και αποστολή υπομνημάτων σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Η πίεση που εξασκούσε ο Μακάριος εναντίον των Αγγλων και υπέρ της ΕΟΚΑ ήταν κάτι που ποτέ δεν περίμεναν οι βρετανοί όταν είχαν αποφασίσει να τον αφήσουν ελεύθερο από τις Σεϋχέλλες για να επιστρέψει στην Αθήνα.

Πολλοί από τους καταδικασθέντες σε μεγάλες ποινές φυλάκισης ή και σε θάνατο ακόμη γλύτωναν με τη μετατροπή της κοινής τους σε άλλες ποινές ή τη μεταφορά τους σε φυλακές της βρετανίας για να εκτίσουν εκεί το υπόλοιπο της ποινής του μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας στο νησί.

Οι καταγγελίες του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου για τα βασανιστήρια δεν ήταν αδικαιολόγητες παρά την προσπάθεια του Κυβερνήτη Χάρτιγκ και αργότερα του διαδόχου του Σερ Χιου Φουτ να τις διαψεύσουν.

Τα βασανιστήρια κρατούσαν για εβδομάδες αν

όχι για μήνες. Και όταν οι βασανιζόμενοι δεν λύγιζαν τότε τους μετέφεραν ζωντανούς νεκρούς στα κρατητήρια των πολιτικών κρατουμένων σαν δεν εύρισκαν ο,τιδήποτε το ενοχοποιητικό εναντίον τους.

Άλλοι μη αντέχοντας υπέκυπταν στο μοιραίο ή πέθαιναν ύστερα από μερικά χρόνια σαν αποτέλεσμα των σκληρών βασανιστηρίων από τα οποία είχαν καταστραφεί ζωτικά όργανα του σώματος τους όπως κυρίως οι νεφροί και το στομάχι λόγω του φοβερού ξυλοδαρμού που υποβάλλονταν.

Στις συνεχείς καταγγελίες του Μακαρίου η βρετανική Κυβέρνηση απάντησε με "Λευκή Βίβλο" στις **11** Ιουνίου **1957** προσπαθώντας να διαψεύσει τα αδιάψευστα.

Η απάντηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ήταν άμεση και αποφασιστικής σημασίας διαψεύδοντας όλους τους ισχυρισμούς του ο Σερ Τζων Χάρτιγκ.

Σε δημοσιογραφική διάσκεψη στην Αθήνα στις **19** Ιουνίου **1957** ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έδωσε συγκλονιστικά στοιχεία γύρω από τα βασανιστήρια και τις δολοφονίες των Ελλήνων στην Ομορφίτα και τις Πλάτρες και αλλού όπου ανακρίνονταν.

Ο Μακάριος είπε ότι είχε στα χέρια του **317** ενυπόγραφες καταθέσεις προσώπων που είχαν υποβληθεί σε βασανιστήρια και πρόσθεσε:

"Δεν θα αναφερθώ σήμερα ούτε εις τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως όπου πολλά εκατοντάδες κυπρίων κρατούνται άνευ δίκης, ούτε εις τας συλλογικές ποινάς, ή τους κατ' οίκον επί ημέρας και εβδομάδας περιορισμούς των κατοίκων πόλεων και χωρίων, ούτε εις τα άλλα γενικώς καταπιεστικά μέγαρα.

Δι' όλα ταύτα αι Βρετανικαί Αρχαί δύνανται να στηριχθούν επί των υφισταμένων κανονισμών εκτάκτου ανάγκης και επί διαφόρων διαταγμάτων, μολονότι και εφηρμόσθησαν κατά κατάφωρον παραβίασιν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ουδεμία όμως δικαιολογία ή πρόφασις δύναται να αντιταχθή ως προς τας εφαρμοζομένας υπό των εν Κύπρω αγγλικών στρατιωτικών και αστυνομικών αρχών απαισίας

μεθόδους ανακρίσεις και τα φρικτά και ανήκουστα βασανιστήρια, εις τα οποία υπέβαλον και υποβάλλουν Κυπρίους, είτε προς εκδίκησιν, είτε προς απόσπασιν πληροφοριών. Περί τούτων, λοιπόν, θα ομιλήσω σήμερα.

Όταν μερικά περιπτώσεις διαπράξεως ωμοτήτων και βασανισμών εκ μέρους των Βρετανικών Αρχών είδον το φως της δημοσιότητας, η Κυπριακή Κυβέρνησις ήρχισε να λαμβάνη μέτρα διά να συγκαλύψη τας ωμότητες. Μετά την καταδίκην τον Απρίλιον του **1956** δύο βρετανών αξιωματικών, των Ο' Ντίσκολ και Λίντιζεε, διά δεινών κακοποιήσιν κρατουμένων, η Κυβέρνησις Κύπρου, αντί διά της στάσεως της να αποθαρρύνη την επανάληψιν κακοποιήσεων, αντιθέτως, εφρόντισε να αποθαρρύνη την επανάληψιν δικαστικών ερευνών και διά διαφόρων μέτρων και διαταγμάτων να καταστήση αυτή αδύνατον εις τρόπον ώστε η δικαστική υπόθεσις των δύο αξιωματικών παρέμεινεν η μοναδική τοιαύτη διά διατάγματος του κυβερνήτου απηγορεύθη η ιδιωτική ποινική δίωξις οιοδήποτε μέλους των δυνάμεων ασφαλείας άνευ της αδείας του Γενικού Ιεσαγγλέως.

Εν τω μεταξύ αι κυπριακάι εφημερίδες, αι οποίαι βάσει των κανονισμών Εκτάκτου Ανάγκης ευρίσκονται υπό μεγάλους περιορισμούς, απειλήθησαν ότι θα διακόπτεται η έκδοσις των άνευ προσφυγής εις δικαστήριον, εις περίπτωσιν καθ' ην ο κυβερνήτης θα έκρινε τούτ' αναγαίον, ταυτοχρόνως διά ραδιοφωνικής του ομιλίας, ο κυβερνήτης επετέθη κατά του Κυπριακού τύπου διά την δημοσίευσιν περιπτώσεων κακομεταχειρίσεων, διά των μέτρων και των διαταγμάτων τούτων, ο κυβερνήτης απέκλεισε πάσαν έρευναν, πλην εκείνης, την οποίαν θα διεξήγε τυχόν ο ίδιος.

Παρά τας δυσχερείας αι οποίαι εδημιουργούντο υπό τας συνθήκας ταύτας, υπεβλήθησαν προς τον κυβερνήτην υπέρ τας εκατό καταγγελίαι κακοποιήσεως και βασανιστηρίων μετά πλήρους εκθέσεως των γεγονότων.

Εκ τούτων άλλαι δεν απερρίφθησαν με τον

στερότυπον ισχυρισμόν ότι ήσαν αβάσιμοι και εις άλλας ουδεμία εδόθη απάντησις.

Αι καταγγελίαι αύται αποτελούν μέρος μόνον των περιπτώσεων βασανισμών έχομεν εις χείρας μας τριακόσιας δέκα επτά ενυπογράφους καταθέσεις προσώπων υπονηθέντων εις ποικίλου βαθμού βασανιστήρια.

Πέραν τούτων υπάρχουν και πλείοσαι περιπτώσεις, κατά τας οποίας οι βασανισθέντες εξεμυστηρεύθησαν τα όσα υπέστησαν εις τους οικείους των, ή τους δικηγόρους των ή τους ιατρούς των, χωρίς να προβούν εις ενυπογράφους καταθέσεις.

Από τας εις χείρας μου καταθέσεις θα αναφέρω ολίγα μόνον στοιχεία ενδεικτικά των απανθρώπων μεθόδων ανακρίσεως και βασανισμού, διότι ο περιωρισμένος χρόνος μιας δημοσιογραφικής διασκέψεως δεν μου επιτρέπει να επεκταθώ εις λεπτομείαις.

Προτού αναφερθώ εις στοιχεία εκ των καταθέσεων δεν δύναμαι να αποσιωπήσω περιπτώσεις καθ' ας συλληφθέντα πρόσωπα απέθανον κατά την διάρκειαν ανακρίσεως.

Την **19ην** Νοεμβρίου **1956** απέθανεν εις τα κρατητήρια Πλατρών, ενώ εκρατείτο δι' ανάκρισιν ο Ανδρέας Παναγιώτου, εκ Πολυστύπου. Η σορός του Παναγιώτου μετεφέρθη εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας διά νεκροψίαν. Εις κυβερνητικόν ανακοινωθέν αναφέρεται ότι "διενεργήθη νεκροψία και εν καιρώ τω δέοντι θα διεξαχθή μεταθάνατιος ανάκρισις".

Μέχρι σήμερον ουδέν πόρισμα ανεκοινώθη εκ της διενεγηθείσης νεκροψίας ή ανακρίσεως. Εις τον πατέρα του Παναγιώτου επετράπη να εισέλθη εις το Νοσοκομείον και να ίδη τον νεκρόν υιόν του. Εξερχόμενος δε του Νοσοκομείου είπεν κλαίων προς τους περισταμένους: "Το σώμα του υιού μου ήτο κατάμαυρον".

Την **25ην** Ιανουαρίου **1957** ανεκοινώθη υπό της Κυπριακής Κυβερνήσεως ότι απεβίωσεν εις το Νοσοκομείον ακρωτηρίου ο εκ Παλαιχωρίου Νίκος Γεωργίου, **37** ετών, όστις είχε συλληφθή υπό των

δυνάμεων ασφαλείας κατά την διάρκειαν των επιχειρήσεων εις Τρόδος, συμφώνως προς την ανακοίνωσιν ταύτην, ο Νίκος Γεωργίου απέθανε πέντε ημέρας μετά την σύλληψιν του εξ εγκεφαλικής αιμορραγίας, κατόπιν χειρουργικών επεμβάσεων εις το κρανίον και τους βρόγχους, Ο Γεωργίου ήτο υγιέστατος και ακμαιώτατος μέχρι της συλλήψεως του.

Ο θάνατος του ανεκοινώθη εντελώς απροόπτως, χωρίς να προηγηθή οιαδήποτε ανακοίνωσις περί ασθενείας του.

Εκ της γενομένης νεκροψίας προέκυψεν ότι έλειπε το άνω μέρος του κρανίου, ότι υπήρχε πυώδες υγρόν εις τους βρόγχους του και μώλωπες εις τα πλευρά.

Συμφώνως προς την έκθεσιν η εγκεφαλική αιμορραγία δεν προέκυψεν από ανεύρισμα τουθ' όπερ είναι η μόνη αιτία ήτις ηδύνατο να αγάγη εις εγκεφαλικήν αιμορραγίαν, εφ' όσον δεν θα υπήρχεν άλλη πάθησις.

Ούτω μόνη εξήγησις διά το αίτιον το προκαλέσαν την εγκεφαλικήν αιμορραγίαν απομένει η κάκωσις. Κατόπιν τούτου άγεται τις εις το συμπέρασμα ότι ο θάνατος του Γεωργίου οφείλεται εις τα βασανιστήρια, τα οποία ούτος υπέστη και ότι προς συσκότισιν της υποθέσως και εξαφάνισιν των εξωτερικών σημείων των κακώσεων επεχειρήθη εκ των υστέρων χειρουργική επέμβασις.

Ομως ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είχε πολλά να πει γύρω από τα βασανιστήρια Κυπρίων με βάση τις καταθέσεις των βασανισθέντων που είχαν φθάσει στα χέρια του...